

<https://hstryres.uz/journal/index.php/makro>

2026, № 4 (17)

ISSN-3030-3761

ТАРИХИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
Илмий журнали

ИСТОРИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
Научный журнал

HISTORICAL RESEARCHES
Scientific journal

ТОШКЕНТ-2026

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети

Бош муҳаррир ўринбосори:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief editor:

Шакиров Иляс Рахимзянович
т.ф.ф.д., (PhD)
Ўзбекистон Миллий университети

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ
EDITORIAL BOARD

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори, профессор, Академик
Ўзбекистон Миллий университети
Сулейманов Рустам Хамидович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Муминов Алишер Гаффарович
Сиёсий фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Зуев Андрей Сергеевич
тарих фанлари доктори, профессор
Новосибирск Давлат университети
Ишанхуджаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Холиқулов Ахмад Баймаҳаматович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Габриэльян Софья Ивановна
тарих фанлари доктори, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Убайдуллаева Барно Машрабжоновна
тарих фанлари доктори, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Очилдиев Файзулла Бобоқулович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Саидбобоев Зокиржон Абдукаримович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Азизов Илдар Рафаэлевич
Сиёсий фанлари доктори (DSc)., доцент
Бизнес ва тадбиркорлик Олий мактаби

Гаффоров Шокир Сафарович
тарих фанлари доктори, профессор
Самарқанд давлат университети
Сиддиқов Равшан Бердимуратович
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Тухтабеков Қозимбек Азимбекович
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Бабабеков Акбар Давурбаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Ўзбекистон Миллий университети
Баҳранов Шерзод Таштурсунович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Жамоат ҳафсизлиги университети
Алиазарова Дилдора Валишеровна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Холиқулова Шахноза Боймуҳамматовна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Навоий Давлат педагогика институти
Нормуродов Дилмурод Раҳматуллаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Абдулаева Нигора Санжаровна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Америка технологиялар университети
Тоғаев Жасур Эркинович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Усаров Умид Абдумавлянович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Эшқувватов Бобир Валикул ўғли
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)., доцент
Ўзбекистон Миллий университети

Контакт редакции журнала
Город Ташкент, улица Мирзо Голиба,
Исторический факультет
Национального Университета
Узбекистана имени Мирзо Улугбека
Web: <https://hstryres.uz/journal/>
E-mail: I.Shakirov91@mail.ru
Тел: +998900382203

Contact Editors of journal
Tashkent city, street of Mirzo Golib,
Faculty of history of the National
university of Uzbekistan named after
Mirzo Ulugbek
Web: <https://hstryres.uz/journal/>
E-mail: I.Shakirov91@mail.ru
Phone: +998900382203

МУНДАРИЖА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1	Sirojov Bahodir Nishon o'g'li THE SPECIFIC FEATURES OF THE MONETARY REFORM IMPLEMENTED BY ABDULLAH KHAN II	4
2	Суярова Феруза Собир кизи ЎЗБЕКИСТОНДА АМАЛИЙ САНЪАТ ВА ХУНАРМАНДЧИЛИКНИНГ ТИКЛАНИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИНИНГ ХУҚУҚИЙ-МЕЪЁРИЙ АСОСЛАРИ	9
3	Тухтабеков Козимбек Азимбекович ШАЙБОНИЙХОН ДАВРИ МЕЪМОРЧИЛИГИ: САМАРҚАНДДАГИ МУҲАММАД ШАЙБОНИЙХОН МАДРАСАСИ (МАДРАСА-ЙИ ОЛИЯ) ТАРИХИ	17
4	Тухтабеков Козимбек Азимбекович ШАЙБОНИЙЛАР СУЛОЛАСИ ТАРИХИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ НАЗАРИЙ-МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ	27
5	Узаков Бахром Нигматович ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВРИДА ҚАШҚАДАРЁДА КАМ ТАЪМИНЛАНГАН ОИЛАЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИНГ АМАЛГА ОШИРИЛИШИ	36
6	Xayitov Zafar Uzakovich MENANDRNING “TARIX” ASARI ILK VIZANTIYA DIPLOMATIYASI BO‘YICHA MANBA SIFATIDA	45
7	Shaydullayeva Guljahon Shapulatovna., Rahmonqulova Zumrad Boyxurazovna OKSNING ENEOLIT VA BRONZA DAVRI TABIIY SHAROITI VA IQLIM O‘ZGARISHLARI	53
8	Шакиров Ильяс Рахимзянович ИСТОРИЧЕСКИЕ ЭТАПЫ ФОРМИРОВАНИЯ ВЬЕТНАМСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ: ОТ КИТАЙСКОГО ВЛИЯНИЯ ДО НЕЗАВИСИМОСТИ	61
9	Eralov Azamat Jomurodovich O‘ZBEKISTON TURIZMINI RIVOJLANISHIDA BUXORO ETNOTURIZMINING ANAMIYATI	68
10	Эргашева Юлдуз Алимовна ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВРИДА ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТРАНСФОРМАЦИЯСИ: ИНСТИТУЦИОНАЛ ЎЗГАРИШЛАР ВА РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ	74
11	Eshtemirov Jasurbek Suyunkulovich INTRODUCTION OF NEW RULES AND CHANGES IN THE ADMINISTRATIVE AND POLITICAL MANAGEMENT OF THE CITY OF KARSHI UNDER THE SUBORDINATION OF THE BUKHARA EMIRATE TO THE RUSSIAN EMPIRE	81
12	Эштемиров Жасурбек Суюнкулович ПОРЯДОК СБОРА НАЛОГОВ И ПОДАТЕЙ В ГОРОДЕ КАРШИ В ПОСЛЕДНИЙ ПЕРИОД СУЩЕСТВОВАНИЯ БУХАРСКОГО ЭМИРАТА (1900–1920 ГГ.)	88
13	Эшқувватов Бобир Валикул ўғли МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХРИСТИАН КОНФЕССИЯЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИ ВА УЛАРНИНГ ДИНИЙ БАҲРИКЕНГЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДАГИ ЎРНИ	97

Эргашева Ю. А.

«Ижтимоий ва гуманитар фанлар» кафедра профессори, тарих фанлари доктори
Қарши давлат техника университети
yuae63@gmail.com

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВРИДА ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТРАНСФОРМАЦИЯСИ: ИНСТИТУЦИОНАЛ ЎЗГАРИШЛАР ВА РИВОЖЛАНИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ

АННОТАЦИЯ

Мақолада Янги Ўзбекистон даврида олий таълим тизимида юз берган замонавий трансформациялар тарихий-аналитик жиҳатдан ёритилади. 2017 йилдан кейин амалга оширилган ислохотларнинг ҳуқуқий ва институционал асослари, олий таълим муассасалари тармоғининг кенгайиши, талабалар контингентининг ўсиши, нодавлат секторнинг фаоллашуви, рақамлаштириш, халқаролашув, илмий салоҳият ва ижтимоий инклюзивлик йўналишлари таҳлил қилинган. Расмий статистика ва соҳавий ҳужжатлар асосида трансформация жараёнининг асосий натижалари ва мавжуд муаммолари умумлаштирилади.

Калит сўзлар: Янги Ўзбекистон, олий таълим, трансформация, модернизация, рақамлаштириш, халқаролашув, нодавлат олий таълим, инсон капитали, таълим сиёсати, университетлар.

КИРИШ

Олий таълим ҳар қандай жамият тараққиётининг стратегик пойдевори ҳисобланади. ХХІ асрда рақобатбардош иқтисодиётни шакллантириш, инновацион ривожланиш суръатларини жадаллаштириш ва меҳнат бозорининг тез ўзгараётган талабларига мос кадрлар тайёрлаш университетлар фаолияти билан чамбарчас боғлиқ. Шу боис олий таълим институти фақат билим берувчи тузилма эмас, балки ижтимоий мобиллик, ҳудудий ривожланиш ва миллий интеллектуал салоҳиятни шакллантирувчи муҳим институтдир.

Ўзбекистонда 2017 йилдан кейин бошланган Янги Ўзбекистон босқичи олий таълим тизими олдида мутлақо янги вазифаларни қўйди. Таълимни кенгайтириш, унинг сифатини ошириш, замонавий технологиялар билан бойитиш, халқаро стандартларга яқинлаштириш ва илм-фан билан интеграция қилиш давлат сиёсати даражасида устувор йўналишга айланди. Инсон капиталига йўналтирилган бундай ёндашув олий таълимни миллий тараққиёт стратегиясининг марказий бўғинига чиқарди.

Мавзунинг долзарблиги мамлакат аҳолиси таркиби, ёшлар улушининг юқорилиги, сифатли таълимга бўлган талабнинг ортиши ва глобал рақобатнинг кучайиши билан белгиланади. Натижада олий таълим тизимида қамров, сифат, рақамлаштириш, халқаролашув ва ижтимоий инклюзивлик бир вақтнинг ўзида ривожлана бошлади.

Тадқиқотнинг мақсади Янги Ўзбекистон даврида олий таълим тизимида юз берган замонавий трансформацияларнинг ҳуқуқий асослари, институционал ўзгаришлари, статистик динамикаси ва истиқболли йўналишларини тарихий таҳлил қилишдан иборат.

Тадқиқотнинг манбавий асосини Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари, 2030 йилгача олий таълим тизимини ривожлантириш концепцияси, Миллий статистика қўмитасининг 2024/2025 ўқув йили бўйича расмий пресс-релизи, Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги томонидан эълон қилинган 2025 йил натижаларига доир материаллар, шунингдек, соҳавий таҳлилий матнлар ташкил қилди.

Тадқиқотда тарихийлик, тизимли таҳлил, муаммоли-хронологик усул, қиёсий таҳлил, статистик тавсиф ва институционал ёндашувлардан фойдаланилди. Бу усуллар олий таълим ислохотларининг босқичлар бўйича мантиғини очишга ҳамда миқдорий кўрсаткичлар орқали соҳадаги ўзгаришларни баҳолашга имкон берди.

Методологик жиҳатдан тадқиқот тарихий билим ва замонавий таълим сиёсатини боғловчи интегратив ёндашувга таянди. Бу олий таълимдаги трансформацияларни мамлакат тараққиётининг кенг ижтимоий, иқтисодий ва маданий жараёнлари билан боғлиқ ҳолда талқин қилиш имконини берди.

ТАДҚИҚОТНИНГ АСОСИЙ НАТИЖАЛАРИ

Ислохотларнинг ҳуқуқий ва институционал пойдеворини яратишда 2017 йилдан бошлаб қабул қилинган стратегик ҳужжатлар олий таълим соҳасида янги босқични бошлаб берди. Ҳаракатлар стратегияси, 2017 йил 20 апрелдаги қарор ва 2019 йил 8 октябрда тасдиқланган 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси соҳани тубдан модернизация қилишнинг асосий йўналишларини белгилаб берди. Уларда қамровни кенгайтириш, таълим сифатини ошириш, рақамли технологияларни жорий этиш, фан-таълим-ишлаб чиқариш интеграциясини кучайтириш ва халқаро рейтингларда миллий университетлар иштирокини кенгайтириш вазифалари мустаҳкамланди.

Кенг қамровли ислохотлар университетлар тармоғининг кенгайишига олиб келди. 2024/2025 ўқув йили бошида республикада 222 та олий таълим ташкилоти фаолият юритган бўлиб, бу 2020/2021 ўқув йили бошидаги 127 та кўрсаткичга нисбатан 95 тага, яъни 74,8 фоизга кўпдир. Нодавлат олий таълим ташкилотлари сони 5 тадан 99 тагача етди. 2025 йилда 29 та ташкилот негизида 12 та янги олий таълим ташкилоти тузилди ва амалдаги ОТТ сони 207 тани ташкил этди. Уларнинг 101 таси давлат, 74 таси нодавлат ва 32 таси хорижий секторга тўғри келади.

Қабул ва талабалар контингентида ҳам кескин ўсиш кўзатилди. 2024/2025 ўқув йилида олий таълим ташкилотларига қабул қилинган талабалар сони 381,7 минг нафарни ташкил этди. Бу 2020/2021 ўқув йилига нисбатан 2,2 баробарга кўпдир. Қабул қилинганларнинг гендер таркибида қизлар улушининг нисбатан юқорилиги таълимда гендер тенглигини таъминлаш борасидаги ўзгаришларнинг муҳим натижаси сифатида баҳоланиши мумкин.

Олий таълим ташкилотларида тахсил олаётган талабалар сони 2024/2025 ўқув йили бошида 1 миллион 432,8 минг нафарга етди. 2020/2021 ўқув йилида бу кўрсаткич 571,5 минг нафар атрофида бўлган. 2025 йилда эса олийгоҳларда тахсил олаётган талабалар сони 1,7 миллион нафарга етгани қайд этилди. Бу 2017 йилга нисбатан 6 баробар ўсиш бўлиб, олий таълимнинг оммавийлашуви янги босқичга чиққанини кўрсатади.

Худудий жиҳатдан 2024/2025 ўқув йили бошида университетлар ва талабаларнинг энг катта қисми Тошкент шаҳрида жамланган. Тошкент вилояти, Бухоро, Самарқанд ва Фарғона ҳам йирик таълим марказлари сифатида ажралиб турди. Сирдарё, Жиззах ва Навоийда эса нисбатан паст кўрсаткичлар кузатилди. Бу ҳудудлар ўртасида таълим инфратузилмаси ва академик муҳитда тафовутлар сақланаётганини аниқлатади.

Нодавлат секторнинг фаоллашуви ҳам кўзатиш мумкин. Жумладан, Нодавлат олий таълим ташкилотлари сўнгги йилларда тизимдаги энг динамик сегментга айланди. Уларнинг тез суръатларда кўпайиши абитуриентлар учун муқобил танлов имкониятларини кенгайтди, таълим хизматларида рақобат муҳитини шакллантирди ва меҳнат бозори талабларига яқинроқ бўлган амалий йўналишларни ривожлантирди. Бироқ бу секторда лицензиялаш, аккредитация ва академик ҳалоллик устидан назорат масалалари долзарб бўлиб қолмоқда.

Рақамлаштириш ва таълим шакллариининг диверсификацияси олий таълим тизимининг муҳим трансформациясига айланди. 2025 йилда масофавий таълим шаклида кадрлар тайёрловчи муассасалар сони 21 тадан 52 тага етди. 2025/2026 ўқув йилидан бошлаб магистратурада кечки ва масофавий таълим шакллари жорий этилди. Бу банд аҳоли, хотин-қизлар ва худудий жиҳатдан чекка жойларда яшовчи ёшлар учун янги имкониятлар яратди.

Илмий салоҳият ва академик кадрлар ўсиши олий таълим тизимининг муҳим ўзгаришларидан бири ҳисобланади.. 2024/2025 ўқув йили бошида олий таълим ташкилотларида профессор-ўқитувчилар сони 49,6 минг кишини ташкил қилди. Бу 2020/2021 ўқув йилига нисбатан 54,5 фоизга кўпдир. Докторантура квоталари 2017 йилдаги 247 ўриндан 2024 йилга келиб 9 026 ўрингача кенгайди, умумий илмий салоҳият 32 фоиздан 44 фоизгача ошди.

2025 йилда 6 139 нафар профессор-ўқитувчининг хорижда малака оширгани, 3 859 нафар хорижий профессор-ўқитувчининг ўқув жараёнига жалб қилингани университетларнинг халқаро академик алоқалари кучайганидан далолат беради. Бу университетларни таълим марказидан тадқиқот ва инновация марказига айлантиришга хизмат қилмоқда.

Халқаролашув ва глобал рақобат олий таълим тизимининг муҳим йўналишларидан бири сифатида ривожланмоқда. 2025 йил натижаларига кўра, 7 та олий таълим муассасаси QS халқаро рейтингига кирди. Times Higher Education Impact рейтингига 59 та олий таълим муассасаси қатнашиб, улардан 12 таси TOP-1000 қаторига кирди. 5 та миллий олий таълим муассасаси 8 та фан йўналиши бўйича QS subject ranking рўйхатида қайд этилди. Шу билан бирга, TOP-500 хорижий университетлар билан 17 та

кўшма таълим дастури йўлга қўйилди ва 11 та олийгоҳдаги 40 та таълим дастури халқаро аккредитациядан ўтказилди.

Мамлакатимизда таълим тизимида ижтимоий инклюзивлик ва қўллаб-қувватлаш сиёсати олиб борилиши ўз натижаларини бермоқда. 2025/2026 ўқув йили учун олий маълумотга эга бўлмаган хотин-қизлар учун бакалавриатга ажратиладиган қўшимча давлат грантлари 2 000 тадан 4 000 тагача оширилди. Камида беш йил иш стажига эга, аммо олий маълумотга эга бўлмаган хотин-қизлар учун тўлов-контракт асосидаги қабул параметрлари 500 тадан 2 500 тагача кўпайтирилди. Давлат магистратурасида тахсил олаётган 11 161 нафар хотин-қизнинг ўқиш харажатлари учун 122,7 миллиард сўм маблағ тўлаб берилди.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларни қўллаб-қувватлаш ҳам кучайтирилди. 2025/2026 ўқув йили учун «Камбағал оилалар реэстри»га киритилган оилалар фарзандлари учун 3 550 та қўшимча давлат гранти квотаси ажратилди. Кириш имтиҳонлари натижаларига кўра ўқишга кира олмаган абитуриентларга мос фанлар мажмуаси бўйича яна бештагача таълим йўналишини танлаш имконияти яратилди.

Олий таълим тизимидаги замонавий трансформациялар Ўзбекистонда давлат сиёсати, бозор механизмлари ва ижтимоий эҳтиёжлар кесишган нуқтада шаклланишини кўрсатади. Бир томондан, университетлар тармоғининг кенгайиши ва талабалар контингентининг ўсиши олий таълимга кириш имкониятини сезиларли даражада оширди. Иккинчи томондан, бундай тезкор кенгайиш сифатни таъминлаш, профессор-ўқитувчилар таркибини мустаҳкамлаш ва илмий муҳитни барқарор ривожлантириш билан боғлиқ янги муаммоларни юзага келтирди.

Тарихий нуқтаи назардан баҳоласак, Ўзбекистон олий таълим тизими элитар моделдан оммавий моделга ўтиш босқичини бошдан кечирмоқда. Бу ўтиш давлат томонидан молиявий ва институционал қўллаб-қувватлаш, нодавлат сектор фаоллашуви ва халқаро академик ҳамкорлик билан таъминланди. Бироқ оммавийлашувнинг барқарор самара бериши учун унинг сифати устидан тизимли назорат зарур.

Худудий тафовутлар трансформация жараёнидаги муҳим муаммолардан бири бўлиб қолмоқда. Айрим ҳудудларда таълим муассасалари сони, талабалар қамрови ва профессор-ўқитувчилар салоҳияти нисбатан паст даражада. Шу сабабли ҳудудий тенгликни таъминлашга қаратилган филиаллар, масофавий таълим ва тармоқ корхоналари билан интеграция каби чораларни янада кучайтириш зарур.

Нодавлат секторнинг тез ўсиши ижобий омил бўлиши билан бирга, сифат назоратини кучайтириш заруратини ҳам кўрсатди. Лицензиялаш, аккредитация, моддий-техник база, илмий салоҳият ва таълим дастурларининг меҳнат бозорига мослиги нодавлат олий таълим муассасаларини баҳолашнинг асосий мезонларига айланиши керак.

Халқаро рейтинглардаги ютуқлар муҳим, аммо уларни асосий мақсад эмас, балки таълим сифати, илмий самарадорлик ва академик муҳитни яхшилашнинг натижаси сифатида қабул қилиш мақсадга мувофиқ.

Университетларнинг ҳақиқий рақобатбардошлиги илм-фан, инновация, талабалар компетенцияси ва жамият учун амалий самара билан ўлчанади.

ХУЛОСА

Тадқиқот натижалари Янги Ўзбекистон даврида олий таълим тизимида кенг кўламли ва босқичма-босқич чуқурлашаётган трансформация жараёни кечаётганини кўрсатди. Ислохотларнинг ҳуқуқий базаси мустаҳкамланди, университетлар тармоғи кенгайди, қабул ва талабалар сони кескин ошди, нодавлат сектор фаоллашди, рақамли ва гибрид таълим шакллари ривожланди, халқаролашув кучайди, ижтимоий инклюзивлик механизмлари такомиллашди.

Кейинги босқичда таълим сифатини таъминлаш, ҳудудий тафовутларни камайтириш, илмий салоҳиятни янада ошириш, нодавлат секторда академик ва ташкилий стандартларни мустаҳкамлаш, университетларнинг меҳнат бозори ва инновацион иқтисодиёт билан интеграциясини кучайтириш асосий вазифалар бўлиб қолади.

Демак, Ўзбекистонда олий таълим тизимининг замонавий трансформацияси инсон капитали, инновацион тараққиёт ва миллий рақобатбардошликни таъминлашга қаратилган узоқ муддатли тарихий жараёндир. Ушбу жараённинг изчил давом эттирилиши мамлакатнинг келгуси тараққиёти учун мустаҳкам интеллектуал пойдевор яратади.

Фойдаланилган манба ва адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги Фармони.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги «Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги «Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ги Фармони.
4. Ўзбекистон Республикаси Миллий статистика қўмитаси. Ўзбекистон Республикасида олий таълим: 2024/2025 ўқув йили бошига. Тошкент, 2025.
5. Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги. 2025 йилда олий таълим тизимида эришилган асосий натижалар ва кўрсаткичлар. Тошкент, 2025.
6. Эргашева Ю.А. Опыт реформирования и развития системы образования в современном Узбекистане // World science. – 2016. – Т. 5. – №. 2 (6). – С. 14-17.
7. Эргашева, Ю.А. Основные тенденции в развитии системы высшего образования Узбекистана.//«Инновацион иқтисодиёт: муаммо, таҳлил ва ривожланиш истикболлари» Халқаро илмий-амалий анжуман илмий мақолалар тўплами 20-21 май 2021 й., 452.
8. Олий таълим соҳасида лицензиялаш, аккредитация ва сифат назоратига оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар тўплами. Тошкент, 2025.

9. Халқаро рейтинглар ва университетлар рақобатбардошлигига оид расмий ахборот материаллари. Тошкент, 2025.

Эргашева Ю. А.

Доктор исторических наук, профессор кафедры «Социально-гуманитарные науки»
Каршинский государственный технический университет
yuae63@gmail.com

СОВРЕМЕННЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ

АННОТАЦИЯ

В статье с историко-аналитических позиций рассматриваются современные трансформации системы высшего образования в период Нового Узбекистана. Анализируются правовые и институциональные основы реформ, расширение сети вузов, рост контингента студентов, развитие негосударственного сектора, цифровизация, интернационализация, укрепление научного потенциала и социальная инклюзивность. На основе официальной статистики и отраслевых материалов раскрываются результаты преобразований и сохраняющиеся проблемы.

Ключевые слова: Новый Узбекистан, высшее образование, трансформация, модернизация, цифровизация, интернационализация, негосударственный сектор, человеческий капитал, образовательная политика, университеты.

Ergasheva Yu. A.

DSc., professor at the department of «Social Sciences and Humanities»
Karshi State Technical University
yuae63@gmail.com

MODERN TRANSFORMATIONS OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM IN NEW UZBEKISTAN: INSTITUTIONAL CHANGES AND DEVELOPMENT TRENDS

ABSTRACT

The article examines modern transformations of the higher education system in the period of New Uzbekistan from a historical and analytical perspective. It analyzes the legal and institutional foundations of reforms, the expansion of higher education institutions, student growth, the rise of the non-state sector, digitalization, internationalization, strengthening of research capacity, and social inclusiveness. Based on official statistics and sectoral materials, the study summarizes the main outcomes of reforms and the challenges that remain.

Keywords: New Uzbekistan, higher education, transformation, modernization, digitalization, internationalization, non-state sector, human capital, educational policy, universities.